

Autor: [Dr. Igor Stenzel](#)

Inwestycje w Niemczech: Praktyczny Przewodnik dla polskich inwestorów – Część 9

Zgromadzenie wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością: wybrane różnice w polskim oraz niemieckim systemie prawnym

Zgromadzenie wspólników (*Gesellschafterversammlung*) stanowi naczelny organ spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung*, GmbH). Podejmuje on najistotniejsze decyzje dotyczące spółki, jak choćby w zakresie zmiany przedmiotu działalności przedsiębiorstwa, czy też innych elementów umowy spółki. Co więcej, zgromadzeniu wspólników przysługuje wyłączne prawo podjęcia decyzji odnośnie likwidacji GmbH.

Zasadniczo zgromadzenia wspólników służą celom informacyjnym oraz decyzyjnym. W równej mierze dotyczy to ukształtowanej przez niemieckie prawo GmbH, jak i formy zbliżonej do GmbH na podstawie polskiego prawa, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (sp. z o.o.).

Jednocześnie jednak warto zwrócić uwagę na istotne różnice pomiędzy regulacjami Polski i Niemiec, w szczególności dotyczące przygotowania oraz przeprowadzenia zgromadzenia wspólników GmbH z jednej oraz sp. z o.o z drugiej strony. Szczególnie interesujące są trzy istotne różnice dotyczące zwyczajnego zgromadzenia wspólników, na które zostanie zwrócona uwaga w niniejszym wpisie.

Po pierwsze: Termin zwołania (zwyczajnego) zgromadzenia wspólników sp. z o.o.

Tradycyjnie zatwierdzenie rocznego sprawozdania finansowego spółki uważane jest za podstawowe, a obok decyzji dotyczącej podziału zysków i najważniejsze prawo zgromadzenia wspólników – zarówno w przypadku polskiej sp. z o.o., jak i niemieckiej GmbH. Zatwierdzenie dokonywane jest regularnie na odbywającym się raz w roku tzw. zwyczajnym zgromadzeniu wspólników. W tym celu zarząd spółki ma obowiązek zwołać zgromadzenie wspólników.

Stosownie do polskiego prawa zwyczajne zgromadzenie wspólników powinno się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Oznacza to, że w typowym przypadku pokrywania się roku obrotowego z rokiem kalendarzowym zgromadzenie odbędzie się w czerwcu każdego roku. Z perspektywy polskiego prawa brak jest tutaj rozróżnienia ze względu na wielkość spółki, z którym to rozróżnieniem spotykamy się w prawie niemieckim. W praktyce polskiego prawa spółek będzie to oznaczało, że na czerwiec przypada szczyt sezonu spotkań zgromadzeń wspólników wszystkich polskich sp. z o.o.

Natomiast sytuacja przedstawia się całkiem odmiennie w odniesieniu do regulacji oraz praktyki niemieckiej: niemiecki kodeks handlowy (*Handelsgesetzbuch*, HGB) wprowadza rozróżnienie na "małe" oraz pozostałe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (§ 267 HGB). Decydujące dla kwalifikacji jako "małej" GmbH są trzy kryteria:

1. Pierwszym jest suma bilansowa – tutaj granica ustalona jest na wysokości EUR 6 milionów.
2. W drugiej kolejności istotne są obroty finansowe: w okresie dwunastu miesięcy poprzedzających dzień bilansowy nie mogą one przekroczyć EUR 12 milionów.
3. Natomiast trzecim kryterium jest ilość pracowników – w tym zakresie granica ustalona jest na liczbie 50 pracowników.

W przypadku, gdy przynajmniej dwie spośród wskazanych trzech wartości nie zostaną przekroczone, spółkę taką kwalifikuje się jako "małą" GmbH.

Konsekwencją jest możliwość stosowania do "małej" GmbH wydłużonych terminów w następującym zakresie:

- W normalnym przypadku zarząd spółki ma obowiązek sporządzenia sprawozdania finansowego w ciągu pierwszych trzech miesięcy roku obrotowego (§ 264 par. 1 zd. 3 HGB), przy czym zatwierdzenie tego sprawozdania poprzez zgromadzenie wspólników musi nastąpić z upływem ośmiu miesięcy po rozpoczęciu roku obrotowego (§ 42a par. 2 niemieckiej uchwały o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością; *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung*, GmbHG).
- Inaczej obowiązek ten wygląda w odniesieniu do "małych" GmbH. Termin do sporządzenia sprawozdania został wydłużony do sześciu miesięcy, jeśli odpowiada to prawidłowemu tokowi działania (§ 264 par. 1 zd. 4 HGB), natomiast termin do zatwierdzenia tego sprawozdania przez zgromadzenie wspólników wynosi zamiast ośmiu – aż jedenaście miesięcy (§ 42a par. 2 GmbHG).

Oznacza to, przy roku obrotowym zgodnym z rokiem kalendarzowym, że podczas gdy wspólnicy polskiej sp. z o.o. muszą zatwierdzić sprawozdanie finansowe już w czerwcu, zgromadzenie wspólników niemieckiej GmbH może taką uchwałę podjąć dopiero w sierpniu, a nawet w listopadzie – w przypadku "małej" GmbH.

Dруга istotna różnica: miejsce zgromadzenia wspólników sp. z o.o.

Kolejną istotną różnicą, na którą warto zwrócić uwagę, jest regulacja dotycząca miejsca, w którym zgromadzenie wspólników powinno się odbyć. W polskim kodeksie jest wyraźnie sprecyzowane, że zgromadzenia wspólników odbywają się w siedzibie spółki. Jedynie wówczas, gdy umowa spółki na to pozwala, bądź też wszyscy wspólnicy wyrażą na to zgodę, zgromadzenie wspólników może odbyć się w innym miejscu niż siedziba spółki, przy czym regulacja zastrzega, że spotkanie takie musi odbyć się na terytorium Polski. Poza granicami Polski zgromadzenie wspólników nie może się odbyć w żadnym wypadku, nawet wówczas, gdy przewidywałaby to umowa spółki, czy też wszyscy wspólnicy wyraziliby na to zgodę.

Brak jest natomiast danych, dotyczących sądowego rozważenia kwestii, czy wskazana regulacja zgodna jest z europejską swobodą przepływu kapitału. To jednak może i musi pozostać jedynie w sferze wątpliwości.

Przy czym niemiecka ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością nie odnosi się w ogóle do kwestii miejsca zgromadzenia wspólników. Na tej podstawie można wyjść z założenia, że w tym zakresie obowiązuje swoboda regulacji w drodze umowy spółki. Natomiast jeśli umowa kwestii tej nie reguluje, zgromadzenie wspólników może – w każdym razie za zgodą wszystkich wspólników – odbywać się w dowolnym miejscu na całym świecie, w tym także – dla przykładu – w Polsce.

Po trzecie: wymóg fizycznego odbycia się zgromadzenia wspólników?

Kolejna warta zaznaczenia różnica odnosi się do odpowiedzi na pytanie, czy zwyczajne zgromadzenie wspólników wymaga fizycznej obecności wspólników, czy też może się odbyć z wykorzystaniem poczty elektronicznej oraz/lub połączenia telefonicznego. Również w tym zakresie regulacja polska oraz niemiecka różnią się od siebie w znacznym stopniu.

Stosownie do przepisów polskiego prawa, z pewnością w odniesieniu do zwyczajnego zgromadzenia wspólników, podczas którego zatwierdzane jest roczne sprawozdanie finansowe spółki, pojawia się wymóg fizycznej obecności wspólników. Jest wprawdzie dopuszczalne udzielenie pełnomocnictwa do oddania głosu, jednak sama uchwała musi zostać podjęta w ramach fizycznie odbywającego się zgromadzenia.

Przedstawiona regulacja wskazuje, że polskie prawo preferuje, aby przy okazji zatwierdzania rocznego sprawozdania finansowego doszło do fizycznej obecności przedstawicieli, na przykład prawników. Brak jest możliwości, aby właściwi wspólnicy mogli głosować za pomocą poczty elektronicznej, czy też w drodze połączenia telefonicznego. Byłoby to wielce pożądane, gdyż zasadniczo wspólnicy zaznajomieni są znacznie lepiej z mechanizmami działania spółki i przez to bardziej kwalifikują się do decydowania o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego.

Stosownie do niemieckiego prawa brak jest natomiast wymogu fizycznej obecności wspólników na zgromadzeniu, z wyjątkiem zgromadzenia, na którym przyjmowane są uchwały wymagające formy aktu notarialnego, do których to uchwał nie należy zatwierdzenie rocznego sprawozdania finansowego. W niemieckiej ustawie ponownie brak jest tak dalece idącego ograniczenia. W praktyce oznacza to, że wspólnicy niemieckiej GmbH nie muszą spotykać się fizycznie, aby zatwierdzić roczne sprawozdanie finansowe.

Podsumowanie: odmienne ukształtowanie polskiego oraz niemieckiego zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Pomimo zbliżenia systemów prawnych Polski oraz Niemiec w zakresie regulacji prawa spółek oraz faktu, że zasadniczo wszystkie istotne niemieckie formy spółek znajdują swoje odpowiedniki w polskim prawie, nadal istnieją znaczące różnice w zakresie szczególnych unormowań.

Dotyczy to w szczególności formy najbardziej rozpowszechnionej w praktyce gospodarczej – GmbH w Niemczech oraz jej polskiego odpowiednika, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Już przykład zwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwala na wskazanie trzech godnych uwagi różnic. Uwypuklają one, że nawet przy widocznym trendzie zbliżania się obu porządków prawnych warto przyjrzeć się każdemu przypadkowi indywidualnie oraz zdawać sobie sprawę ze szczególnych unormowań każdego z systemów.

Powyższy wpis stanowi dziewiątą część z naszej serii "Praktyczny przewodnik dla polskiego inwestora w Niemczech". Prezentowane w niej będą praktyczne aspekty wejścia przez polskiego przedsiębiorcę na niemiecki rynek.

Dotychczas ukazały się wpisy, które przybliżyły polskiemu inwestorowi wybrane niemieckie formy prawne, a także przedstawiły osobliwości niemieckiego prawa: unikalną instytucję partycypacji pracowniczej, jak również zasady kontroli koncentracji oraz los zakazu konkurencji po ustaniu stosunku pracy przy przejściu zakładu pracy na nowego pracodawcę.